

STANOWISKA I GŁOSY NADEŚLANE

Rocznik Pedagogiczny 38/2015
PL ISSN 0137-9585

AGNIESZKA OLECHOWSKA

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

ORGANIZACJE TYPU THINK-TANK NA STYKU NAUKI, EDUKACJI, BIZNESU I MEDIÓW – MIĘDZYNARODOWE FORUM AKADEMICKIE (IAFOR) – WYMIANA MYŚLI CZY POMIESZANIE JĘZYKÓW?

Od lat na całym świecie w formie naukowych konferencji jednostki naukowe informują o swoich odkryciach i osiągnięciach, inicjują dyskusje, wymieniają między sobą poglądy, podają do wiadomości wyniki badań naukowych lub je przy tej okazji podejmują. Forma ta, doskonale wszystkim znana gromadzi gremia jedno- lub wielonarodowe wokół sformułowanego przez organizatorów tematu. Chociaż czasami sformułowana tematyka jest dość pojemna, to w zestawieniu z wiedzą o tym, kto dane wydarzenie organizuje zwykle nie ma trudności z odczytaniem osi zainteresowań, wokół której skupiają się zarówno plenarne wystąpienia, jak i obrady w sekcjach czy inne formy prezentacji i wymiany myśli.

Jednak coraz częściej zdarza się, że wielkie międzynarodowe konferencje naukowe nie są organizowane przez ośrodki naukowe, znane uniwersytety czy organizacje działające w określonym obszarze, ale przez instytucje o bardzo specyficznym charakterze, odgrywające, jak twierdzą niektórzy autorzy, niezwykle ważną rolę w procesie globalizacji, a zwłaszcza w kształtowaniu gospodarki światowej (Kaczmarek 2011). Myślę tu o organizacjach typu Think-Tank, jaką m.in. jest opisywane w niniejszym tekście The International Academic Forum – IAFOR.

Międzynarodowe Forum Akademickie (International Academic Forum IAFOR) jest organizacją non-profit, z siedzibą w Nagoi, w Japonii, założoną w 2009 roku przez niewielką grupę naukowców i profesjonalistów z Azji, Europy i Ameryki Północnej. Od pierwszych chwil powstania IAFOR zdecydowano, że ma ono umożliwiać spotkania i wymianę myśli pomiędzy przedstawicielami sektora publicznego i prywatnego z obszaru nauki i edukacji, mediów i biznesu. Poprzez swoje międzynarodowe, międzykulturowe i interdyscyplinarne konferencje, badania i publikacje IAFOR staje się coraz bardziej znaczącym węzłem wymiany informacji w całej Azji i poza nią, łącząc osoby i instytucje na całym świecie w myśleniu o teraźniejszości i działaniu dla przyszłości. Zapewnia możliwość poznawania interesujących problemów z różnych perspektyw, przyczynia

się do konstruktywnego dialogu środowisk oraz wymiany myśli na styku narodów, kultur i dyscyplin naukowych.

Wizja IAFOR wyrosła z odpowiedzi na potrzebę wypełnienia luki w komunikacji i wymiany idei w świecie akademickim pomiędzy krajami Azji i Pacyfiku oraz innymi krajami świata, zwłaszcza Europy. Dostrzeżono bowiem, iż przedstawiciele świata nauki i edukacji, poza sporadycznymi spotkaniami na najwyższych szczeblach, właściwie nie mają okazji do wymiany myśli i współpracy. Zauważono także, iż we współczesnych kontaktach z rozwijającymi się krajami Azji i Pacyfiku często dominuje retoryka obawy związana z problemami głodu i ubóstwa. Na jednej z pierwszych konferencji zastanawiano się, w jaki sposób można przyczynić się do pomocy w rozwiązaniu tych problemów, w wyniku czego podjęto działania w celu dostarczenia bezpiecznej wody pitnej i wody do nawadniania jednych obszarów oraz zaprojektowano system nawadniania innych. W ten sposób działania IAFOR spowodowały przekroczenie trzech rodzajów granic: 1) między krajami, 2) między dyscyplinami naukowymi i 3) między nauką a biznesem.

Drugim istotnym założeniem IAFOR jest podnoszenie świadomości międzykulturowej, dlatego założyciele i działacze IAFOR starają się umożliwiać jak najszerze poznawanie różnych punktów widzenia, oglądania tego samego problemu w „w świetle” odmiennych kultur.

Intencją IAFOR jest zatem skupienie w jednym miejscu wszystkich tych inicjatyw: wymiany myśli i wspólnej refleksji akademickiej, podnoszenie świadomości międzykulturowej i rozszerzenie wymiany międzynarodowej pomiędzy rozwijającymi się krajami Azji i Pacyfiku i innymi krajami świata.

Podstawowe działania IAFOR koncentrują się wokół 5 obszarów zadańowych:

1. Ułatwienie wymiany informacji i dialogu.

W tym celu IAFOR organizuje międzynarodowe konferencje przy wsparciu kilku wiodących uniwersytetów, a także instytucji z sektora publicznego i prywatnego. Do grona prelegentów zapraszani są wybitni liderzy zmian z różnych środowisk. Konferencje są skierowane do naukowców, osób podróżujących w interesach, urzędników państwowych, pracowników mediów i innych zainteresowanych globalnych liderów i przedstawicieli opiniotwórczych gremiów, a odbywają się w Azji, Europie i Ameryce Północnej. W ten sposób IAFOR buduje sieć współpracy i wymiany informacji pomiędzy działającymi w różnych krajach świata uczelniami wyższymi, czołowymi instytucjami, organizacjami i firmami, zbliżając tym samym rozwijające się kraje Azji i kraje Pacyfiku do rozwiniętych krajów w innych częściach świata.

2. Wspieranie i promowanie badań naukowych.

IAFOR wspiera prowadzenie oryginalnych badań naukowych, ułatwia kontakty różnych ośrodków naukowych i badawczych zarówno na poziomie instytucjonalnym, jak i indywidualnym. Pozyskuje do współpracy organizacje partnerskie oraz zapewnia rozpowszechnianie wyników badań poprzez publikacje upowszechniane za pomocą prowadzonych przez siebie platform wydawniczych oraz kilku czasopism. Wszystkie opublikowane przez IAFOR teksty i materiały

pokonferencyjne (również filmy i fotografie) są dostępne także za pośrednictwem strony internetowej www.iafor.org.

3. Badania, opiniowanie i doradztwo.

Poprzez współpracę z wieloma instytucjami partnerskimi IAFOR jest zaangażowane w wiele oryginalnych badań, doradza także w kilku projektach.

4. Wydawnictwa, Multimedia.

IAFOR publikuje wiele materiałów drukowanych oraz w elektronicznej wersji. Ma wśród swoich tytułów także recenzowane czasopisma naukowe, specjalną serię monografii, materiałów pokonferencyjnych, jak również wydawany od 2013 r. „Eye Magazine”.

5. Organizacja Konferencji i innych wydarzeń.

IAFOR przede wszystkim organizuje konferencje na trzech kontynentach, w Europie, Azji i Ameryce Północnej. Jest również organizatorem imprez kulturalnych, premier książek, festiwali artystycznych, wycieczek, seminariów i innych międzykulturowych i międzynarodowych wydarzeń.

IAFOR realizuje międzynarodowe przedsięwzięcia w następujących obszarach:

- Edukacja
- Sztuka i Nauki Humanistyczne
- Nauki Społeczne, Zrównoważony Rozwój, Energia i Środowisko
- Media, Film i Dziennikarstwo
- Psychologia i Nauki o Zachowaniu
- Technologia w Edukacji, Informacja i Społeczeństwo
- Nauczanie Języków

Za merytoryczną opiekę nad poszczególnymi obszarami odpowiadają członkowie Międzynarodowego Komitetu Doradczego oraz Rady Wykonawczej Międzynarodowego Komitetu Doradczego IAFOR. Międzynarodowy Komitet Doradczy skupia 37 osób, a Rada Wykonawcza 40 osób. Są to stanowiący eksperckie „zaplecze” przedstawiciele świata nauki, sztuki, finansjery i biznesu z takich krajów jak, m.in. Wielka Brytania, Australia, Tajwan, Singapur, Japonia czy USA. Dyrektorem międzynarodowych wydarzeń z dziedziny edukacji jest prof. Sue Jackson, z Birkbeck, University of London.

Teksty z dziedziny Edukacji są publikowane w recenzowanym przez międzynarodowy zespół redaktorski czasopiśmie „The IAFOR Journal of Education”. W czasopiśmie tym, po uzyskaniu pozytywnych recenzji, jest publikowanych zwykle ok. 5–10 procent wystąpień prezentowanych na konferencjach organizowanych przez IAFOR oraz teksty wybrane i zaakceptowane spośród ogólnie nadesłanych.

Przez kilka lat IAFOR działało głównie w krajach azjatyckich, gdzie organizowano kolejne multikonferencje. Było tak aż do 2013 roku, kiedy to po raz pierwszy zorganizowano pierwsze tego typu wydarzenie w Europie. Na siedzibę corocznych konferencji wybrano Brighton, nadmorskie miasto na południu Wielkiej Brytanii.

Pierwsza europejska multikonferencja obejmowała dwa obszary: nauk społecznych oraz zrównoważonego rozwoju, energii i środowiska. Za temat konferencji z obszaru nauk społecznych obrano „Społeczeństwo, środowisko i zaufanie: w kierunku zrównoważonych systemów zarządzania”, natomiast w drugim obszarze obrady koncentrowały się wokół tematu: „Zrównoważony rozwój, społeczeństwo i środowisko: w poszukiwaniu synergii”. W 2014 roku po raz pierwszy do obszarów europejskich obrad włączono dziedzinę edukacji, a temat pierwszej konferencji z tego zakresu to „Transformacja i zmiana w edukacji: granice stałości i zmiany”.

W tym roku IAFOR zorganizowało trzecią europejską multikonferencję mającą miejsce w dniach 1–16 lipca, podobnie jak dotychczas również w Brighton, w Wielkiej Brytanii. Pierwsza część konferencji, odbywająca się w dniach 1–6 lipca obejmowała zagadnienia z obszaru Edukacji, Technologii w Szkole oraz Nauczania Języków Obcych i toczyła się pod wspólnym tematem: „Edukacja, Siła i Upodmiotowienie: Zmiana i Wyzwania Społeczne”. Pozostałe dni multikonferencji były poświęcone Psychologii i Naukom o Zachowaniu oraz Etyce, Religii i Filozofii (6–8 lipca), Naukom Społecznym, Zrównoważonemu Rozwojowi, Energii i Środowisku, Biznesowi i Zarządzaniu oraz Polityce, Ekonomii i Prawu (9–12 lipca) oraz Sztuce i Naukom Społecznym, Studiom nad Kulturą, Mediom, Komunikacji i Filmowi oraz Literaturze i Bibliotekoznawstwu (13–16 lipca).

Miałam okazję uczestniczyć w poświęconych edukacji obradach tego wieloetapowego wydarzenia, w czasie którego zaprezentowałam wyniki moich jakościowych porównań dotyczących programów kształcenia realizowanych na etapie wczesnej edukacji w wybranych krajach świata (*The similarities and differences between curriculums and schools' educational programs – according to Bernstein's concept of official pedagogical discourse*).

Jeszcze w oczekiwaniu na decyzję dotyczącą zakwalifikowania do udziału w konferencji zastanawiałam się, jak możliwe jest prowadzenie obrad w tak wielokulturowym środowisku, ale przede wszystkim wokół tak pojemnej tematyki. Gdy po pozytywnej decyzji otrzymałam już ustalony program konferencji, podzielony na pięć dni dziesięciogodzinnych obrad i po zapoznaniu się z tytułami wystąpień, moje zaciekawienie (jak również pewne niedowierzanie) jeszcze wzrosło. Wśród tematów wystąpień przewidzianych na pierwszy dzień konferencji były m.in. doniesienia z badań dotyczących samokształcenia nauczycieli w zakresie nauczania problemowego i krytycznego myślenia (National Cheng Kung University, Taiwan), szkoleń dla nauczycieli „na żądanie” (University of Teacher Education Switzerland), osiągnięcia celów edukacji dorosłych poprzez realizację projektów (Horn-Mun Cheah, SIM University, Singapore), edukacji fizycznej i zdrowotnej (praktyka lokalna i globalna) (Monash University, Australia), strategicznych decyzji budowania europejskich uniwersytetów (Shanghai Jiao Tong University, China), ekologicznej teorii uczenia się w pracy społecznej (University of Lethbridge i University of Calgary, Canada), opinii studentów na temat wykorzystywania wsparcia edukacyjnego on-line jako pomocy

w pisaniu tekstów (National Chiayi University, Taiwan), poprawiania studenckich umiejętności autoprezentacji (National Chiayi University, Taiwan), laboratorium ponownego uczenia się języka obcego dla nauczycieli-lektorów danego języka (University of Massachusetts, USA). Tego samego dnia zostało zaplanowanych jeszcze 25 innych referatów!

Obrady rozpoczęła sesja plenarna, na której wygłoszono kilka interesujących, przeglądowych referatów, z których największym uznaniem cieszyło się wystąpienie Fergala Finnegana z irlandzkiego uniwersytetu Maynooth University na temat edukacji demokratycznej, ukazanej przez autora jako w pełni odpowiadającej współczesnym czasom.

Po wystąpieniach plenarnych dalsze obrady odbywały się w sekcjach i w formie sesji plakatowych, rozlokowanych w kilku salach i na obszernym balkonie w hotelowym lobby, z następującymi co półtorej godziny piętnastominutowymi przerwami na umożliwienie uczestnikom zmiany sekcji. Z bogatej oferty wystąpień w sekcjach i plakatowych prezentacji można było więc wybrać najbardziej interesujące wystąpienia, których chciało się wysłuchać. Po obradach organizatorzy zapraszali do udziału w dodatkowych wydarzeniach o charakterze integracyjnym i krajoznawczym.

Pomimo starań organizatorów co do możliwie jednorodnego tematycznie skompletowania sekcji wielokrotnie musiałam wybierać pomiędzy kilkoma interesującymi, a równocześnie toczącymi się w trzech lub czterech sekcjach obradami. Niestety, jedynym kryterium dokonywania wyboru sekcji były wyłącznie tytuły wystąpień, jak okazało się, nie zawsze w pełni oddające jego treść (organizatorzy nie przygotowali księgi abstraktów). Dlatego też kilkakrotnie zdarzyło się, iż nie odnalazłam w treści wysłuchanego już wystąpienia tego, co sugerował jego tytuł.

Merytoryczny poziom konferencji był bardzo zróżnicowany, zarówno pod względem spójności treści w poszczególnych sekcjach, jak i poziomu oraz stopnia przygotowania prelegentów. W jednej chwili, poprzez zadanie pytania „A jak Wy rozwiązujecie problem z ...”, albo „Jakie jest Wasze zdanie na temat ...” można było zebrać wiedzę np. z dwudziestu krajów, ale w drugiej – żaden z podejmowanych problemów (z powodu reżimu czasowego) nie mógł zostać lepiej rozwinięty, szerzej, bardziej kompleksowo i wielostronnie omówiony. Często wystąpienia poszczególnych prelegentów miały tak wysoko- i wąskospecjalistyczny temat, że trudno im było porozumieć się ze słuchaczami, choć mówcy bardzo chcieli zostać zrozumiani, a słuchacze bardzo chcieli zrozumieć. W niektórych momentach, zwłaszcza w czasie tego typu wystąpień, można było odnieść wrażenie, że wszyscy znaleźliśmy się na budowie biblijnej wieży Babel, której szczyt miał sięgać aż do nieba. Zanim jednak do tego doszło, Pan „pomieszał język całej ziemi” i w rezultacie „nikt nie rozumiał języka drugiego (*Pierwsza Księga Mojżeszowa, 11; 1–9*). To zjawisko wywołujące zakłopotanie, a jednocześnie interesujące, pobudzało nas również do pewnych refleksji. Czy i w jakim stopniu możliwe jest łączenie wszystkich ze wszystkimi, aby jednocześnie utrzymać wielokulturowość i nie dopuścić do „pomieszania języków”?

Czy całkowity brak jednorodnie tematycznych sekcji, gdzie kilka wystąpień dotyczy wężej zakreślonego tematu, pomaga, czy przeszkadza we wzajemnym zrozumieniu i podjęciu merytorycznych dyskusji? Czy w tym „pomieszaniu” jednak jest jakaś metoda? Nawet jeśli nie wszyscy mamy świadomość jej istnienia?

Stosunkowo niedługa historia organizacji typu Think-Tank, zwłaszcza organizacji aspirujących do miana inicjatorów i moderatorów szerokiej dyskusji naukowej powoduje, iż jeszcze nie potrafimy jasno odpowiedzieć na postawione wyżej pytania. Wiele osób wciąż nie wie o istnieniu organizacji typu Think-Tank, prawdą jest też, że nawet jeśli już wiemy, że takowe istnieją nie umiemy jeszcze w pełni wykorzystać możliwości, jakie stwarzają. Być może myślę się w swoim spostrzeżeniu, ale sądzę, że przyzwyczajeni do „klasycznych” konferencji patrzymy na naukowe wydarzenia organizowane przez Think-Tanki przez pryzmat znanych dobrze cech i procedur, jeszcze nie dostrzegając dostatecznie roli, jaką w określaniu priorytetów społecznych, ale także politycznych i gospodarczych odgrywają te instytucje. Jak bowiem pisze Tadeusz Teofil Kaczmarek, (2011) koncepcje formułowane przez Think-Tanki przekładają się na konkretne działania decydentów i mają wpływ na losy milionów ludzi, a poznanie specyfiki działania Think-Tanków jest tym ważniejsze, że są to instytucje pozostające poza demokratyczną kontrolą.

We wstępie do swojej książki poświęconej organizacjom typu Think-Tank Kaczmarek pisze, iż jest ona próbą odpowiedzi na pytanie „Kto kieruje globalizacją?” i zwraca uwagę, że fakt, iż Think-Tanki działają na ogół w głębokim tle i na zapleczu głównego nurtu polityki w poszczególnych krajach – nie umniejsza ich znaczenia w wypracowywaniu ostatecznego kształtu tej polityki (Kaczmarek 2011).

Zapewne musi upłynąć jeszcze wiele lat, w czasie których nabędziemy doświadczenia w czerpaniu korzyści z ponadnarodowych wydarzeń naukowych organizowanych przez tak specyficzne instytucje jak Think-Tanki. W ciągu tych lat, jak sądzę, warto jest jednak brać pod uwagę, iż działalność takich organizacji jak IAFOR to może jednak nie „pomieszanie języków”, a cicha rewolucja na zapleczu władzy?

BIBLIOGRAFIA

Kaczmarek T.T., *Kto kieruje globalizacją? Think Tanki, kuźnie nowych idei*, Diffin, Warszawa 2011.